

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 7 marca 2001 r.

35032

RPO/363592/2001/VI/BP

Pan
dr Jarosław Bauc
Minister Finansów
WARSZAWA

Szanowny Panie Ministrze

Otrzymałem wystąpienie Sekretarza Generalnego Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, zawierające istotne zastrzeżenia związane ze zmianą treści ustawy z dnia 8 stycznia 1993r. (Dz. U nr 11, poz. 50 z późn. zm.) o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym, dokonana przez ustawę z dnia 17 listopada 2000r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz. U nr 105, poz. 1107), która doprowadziła do opodatkowania podatkiem VAT specjalistycznych czasopism, wydawanych przez PAU, mających istotne znaczenie dla rozwoju nauki polskiej.

Art. 50 ust. 7 powołanej ustawy zawiera upoważnienie do wydania, w drodze rozporządzenia Ministra Finansów w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz ministrem właściwym do spraw nauki, wykazu czasopism specjalistycznych, o których mowa w ust. 5 pkt 1 lit. b i pkt 2 lit. b i ust. 5 b oraz do określenia warunków stosowania stawki 0% do dnia 31 grudnia 2003r. W ust. 5 b artykułu 50 sformułowana została definicja czasopism specjalistycznych stanowiąc, iż przez czasopisma specjalistyczne, o których mowa w ust. 5 pkt 1 lit. b i pkt 2 lit. b , należy rozumieć wydawnictwa periodyczne objęte symbolem ISSN o tematyce szeroko pojętych zagadnień odnoszących się do działalności kulturalnej i twórczej, edukacyjnej, naukowej i popularnonaukowej, społecznej, zawodowej i metodycznej, regionalnej i lokalnej, a także przeznaczone dla niewidomych i niedowidzących, publikowane nie częściej niż raz w tygodniu w postaci odrębnych zeszytów (numerów) objętych wspólnym tytułem, których zakończenia nie przewiduje się, ukazujące się na ogół w regularnych odstępach czasu w nakładzie nie wyższym niż 15.000 egzemplarzy.

Rozporządzenie zostało ogłoszone z dniem 30 grudnia 2000r. w Dzienniku Ustaw nr 121, poz. 1107, który jednak nie był dostępny przed dniem 1 stycznia 2001 r., a więc

przed dniem, w którym rozporządzenie to wchodziło w życie. Wprowadzie od tego dnia wszyscy wydawcy czasopism, które nie znalazły się na przygotowanej przez Ministra Finansów liście, mieli obowiązek ich sprzedaży z 7 % podatkiem VAT, to jednak praktycznie nie byli w stanie sprawdzić, czy czasopisma przez nich wydawane zostały wymienione w wykazie, stanowiącym załącznik do rozporządzenia.

Zarówno pośpiech towarzyszący przygotowaniu wykazu, jak i brak informacji na ten temat w środkach masowego przekazu spowodowały, iż szereg wydawców zostało zaskoczonych faktem, iż wydawane przez nich czasopisma nie znalazły się w wykazie ogłoszonym przez Ministra Finansów. Takie działanie naczelnego organu administracji państwowej muszą ocenić jako naruszające zasadę zaufania obywateli do państwa prawa.

W ustawie nie wskazano na tryb, w jakim ma być przygotowany wykaz czasopism specjalistycznych. Wydawcy czasopism, które spełniały kryteria określone w art. 50 ust. 5 b ustawy, mogli więc zasadnie oczekiwać, że wydawane przez nich czasopisma znajdą się w wykazie. Pominięcie przez Ministra Finansów w ogłoszonym wykazie czasopisma, spełniającego kryteria określone w ustawie, wydawcy uznają za dokonanie zmiany ustawy przez Pana Ministra. Również za niezgodne z Konstytucją wydawcy uznają - co wynika ze skarg - upoważnienie Ministra Finansów do określania "warunków stosowania stawki 0%", skoro przesłanki objęcia sprzedaży czasopism tą stawką zostały sprecyzowane w art. 50 ust. 5 b ustawy. Zawarte w art. 50 ust. 7 upoważnienie nie wskazuje przy tym, od spełnienia jakiego rodzaju dodatkowych warunków, nie wymienionych w art. 50 ust. 5 b, miałyby zależeć stosowanie stawki % co oznacza, iż określenie tych warunków zostało pozostawione uznaniu Ministra Finansów.

Obciążenie podatkami obywateli wynika z art. 84 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten stanowi, iż każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków określonych w ustawie. Funkcję gwarancyjną natomiast spełnia zasada wyrażona w art. 217 Konstytucji stanowiąca, iż nakładanie podatków i innych danin publicznych, określenie podmiotów przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy.

Na tle tych uwag - proszę Pana Ministra o informację, zawierającą uzasadnienie nieujęcia w wykazie, stanowiącym załącznik do rozporządzenia, m. in. takich tytułów wydawnictwa Polskiej Akademii Umiejętności, jak: Kwartalnika Prawa Prywatnego, Czasopisma Prawa Karnego i Nauk Penalnych - przy jednoczesnym ujęciu tytułów: Folia Historiae Artium - Seria Nowa oraz Kwartalnika Filozoficznego.

Z wyrazami szacunku

/-/ Prof. dr Andrzej Zoll